

Leccinum duriusculum Kozák topolový

Robustní kozák s vrásčitým kloboukem a dužninou zbarvující se do růžova. Podobá se křemenáči osikovému hnědému a roste pod topoly (topol bílý, osika).

Další jména: Osikáč, kozák osikový, linda, topolák.

Doba výskytu: Červen až říjen.

Místo výskytu: Listnaté a smíšené lesy, aleje a stromořadí, pod topoly, nejčastěji pod osikou a topolem bílým.

Typické znaky

Klobouk: 6–20 cm široký, v mládí téměř kulovitý, šedoběžový až hnědý, jemně plstnatý, později téměř plochý, šupinkatě vláknitý až olysálý, pevný, za vlhka slabě lepkavý.

Rourky a póry: v mládí bělavé, později naředlé, poraněním hnědnoucí.

Třeň: 5–20 cm dlouhý, až 4 cm široký, tlustý, válcovitý, šedobílý, hnědočerně šupinkatý.

Dužnina: v mládí bílá, pevná až tvrdá, na řezu v klobouku červenající, později tmavnoucí, spodní část třeně někdy modrozelená, vůně i chuť nevýrazná, jemně houbová.

Využití: Výborná jedlá houba, považovaná mezi ostatními kozáky za nejchutnější.

Možná záměna: Křemenáč osikový hnědý (jedlý) – klobouk má kožově hnědý, třeň s šupinkami v mládí bílými, později až tmavohnědými, roste pod topolem osikou.

Zajímavosti: Tento druh vyrůstá na stejných lokalitách opakovaně a pravidelně téměř každým rokem.

Krásnopórka hřebenitá *Albatrellus cristatus*

Laločně zprohýbaná žlutoolivová nápadná chorošovitá pozemní houba s rozpukaným kloboukem, často srostlá z několika plodnic.

Další jména: Hřebenatka, hřebenitka, pórovka, krasopórka.

Doba výskytu: Srpen až listopad.

Místo výskytu: Listnaté a smíšené lesy, bučiny, zejména pod buky a duby, vzácněji pod jehličnany.

Typické znaky

Klobouk: 5–20 cm v průměru, v mládí vyklenutý, s mírně, ale dlouho podvinutým okrajem, žlutoolivový až světle hnědý se sytými zelenými odstíny, jemně sametový až šupinkatý, později laločnatý, zprohýbaný, ve stáří rozpukaný.

Póry: v mládí bělavé, často hranaté, později hnědnoucí.

Třeň: bělavý, středový či výstředný, k bázi se zužující, jemně plstnatý, ve stáří hnědozelený.

Dužnina: v mládí bílá, křehká, vůně nepříjemná, chuť mírná až slabě nahořklá.

Využití: Přestože je uváděna jako jedlá, pro svou nepříjemnou chuť a vzácnější výskyt se k jídlu sbírá jen zřídka, a to pouze mladé plodnice.

Možná záměna: Krásnopórka mlynářka (jedlá) – klobouk má laločnatý, bělavý, rozpukaný, poraněním citronově žlutne, vůně i chuť příjemná, jemně nasládlá, roste v jehličnatých lesích.

Zajímavosti: V roce 2016 byl v Javorníkách nalezen nový druh krásnopórky pro Českou republiku, a to krásnopórka citronová.

Albatrellus ovinus Krásnopórka mlynářka

Velká tuhá moučně zbarvená chorošovitá houba, známá také jako krásnopórka ovčí.

Další jména: Šafářka, jelenka, cukrová houba, heršlinky, jabloňovej květ, jelenka, kalhoty, kobylí hlava.

Doba výskytu: Červen až říjen.

Místo výskytu: Podhorské a horské jehličnaté lesy, především smrkové, podél cest, lesní průseky a světlá místa, méně lesy borové a smíšené.

Typické znaky

Klobouk: 4–15 cm v průměru, v mládí bělavý s podvinutým okrajem, hladký, laločnatě zprohýbaný, masitý, lysý, později a za sucha rozpukaný, na okraji ostrý.

Rourky: bílé, nízké, později spolu s velmi drobnými póry nažloutlé.

Třeň: 3–7 cm dlouhý, až 3 cm široký, bílý, plný, robustní, nepravidelný, zahnutý, lámavý.

Dužnina: v mládí bílá, tuhá, stářím a poraněním citronově žlutá, vůně nevýrazná, chuť jemně mandlová až zemitá.

Využití: Dobrá, velmi chutná houba, vyhledávaná pro svou typickou tuhost, ceněnou v pokrmech typu houbové tlačanky či hub naložených v octě. Je vhodná i k sušení a na výrobu houbového prášku používaného jako koření.

Možná záměna: Krásnopórka podobná (jedlá) – klobouk má uprostřed jemně fialový, póry otlačením světle oranžové, chuť mírně nahořklá, roste pod borovicemi a jedlemi.

Zajímavosti: Tato pozemní chorošovitá houba je typická tím, že její plodnice často srůstají třemi a okraji klobouků k sobě, čímž vytváří velké košaté trsy. Tento druh houby nikdy nečerviví.

Krásnopórka žemlička *Albatrellus confluens*

Tvarově rozmanitá žemlově zbarvená velká jedlá houba (pozemní choroš) rostoucí ve velkých trsech v jehličnatých lesech.

Další jména: Mandlová houba, hořká šafářka, psí kuřátko, selka, kravský heršlinky.

Doba výskytu: Červenec až říjen.

Místo výskytu: Podhorské a horské jehličnaté lesy (smrčiny a borové monokultury), pod smrky a borovicemi.

Typické znaky

Klobouk: často srostlý z několika plodnic (srostlice o průměru až 40 cm), v mládí sametový, nepravidelně okrouhlý s podvinutým okrajem, zprohýbaný, hrbolatý, žlutooranžový, křehký, ve stáří rozpraskaný s ostrým laločnatým okrajem.

Póry: bílé až okrové, drobné, po otlačení nemění barvu.

Třeň: 3 až 6 cm dlouhý, až 3 cm tlustý, často výstředný, bílý až narezlý.

Dužnina: v mládí bílá, ve stáří narůžovělá, tuhá až tvrdá, vůně příjemná, chuť mírně nahořklá.

Využití: Specifický druh houby vhodný ke sběru a úpravě pouze mladých plodnic (guláš, směsí, nakládání). Pro zjemnění její tuhé struktury je doporučeno máčet pokrájené plodnice v mléce.

Možná záměna: Krásnopórka mlynářka (jedlá) – roste rovněž v jehličnatých lesech, rourky naspodu klobouku otlačení či poraněním citronově žlutnou.

Zajímavosti: Krásnopórka žemlička a krásnopórka mlynářka jsou dva velmi podobné druhy, rostoucí spolu často na jednom místě. Oba druhy jsou jedlé, a svou záměnou proto nejsou nebezpečné.

Bohatě trsnatá velmi křehká houba rostoucí často ve velkých skupinách na odumírajícím dřevě listnáčů.

Další jména: Trsnatka, křehulka, křehula, voduška.

Doba výskytu: Srpen až listopad.

Místo výskytu: Listnaté a smíšené lesy, parky, zahrady, trouchnivějící dřevo listnatých stromů (pařezy a padlé stromy), zejména buků, dubů a habrů.

Typické znaky

Klobouk: 2–7 cm široký, v mládí polokulovitý s bělavými zbytky závoje, blanitý, později až plochý, jemně vráscitý, za sucha žlutookrový, za vlhka sytě červenohnědý až kaštanový.

Lupeny: zprvu bělavé až šedobéžové, husté, překryté závojem, později tmavě hnědé.

Třeň: 2,5–10 cm dlouhý, až 5 mm široký, bělavý, válcovitý, dutý, vláknitý, s pavučinkovitým mizivým prstenem.

Dužnina: tenká, vodnatá, velmi křehká, vůně nevýrazná, chuť slabě nahořklá.

Využití: Nepříliš chutná jedlá houba.

Možná záměna: Křehutka čokoládová (nejedlá) – tvoří větší plodnice, klobouk má za vlhka červenohnědý, za sucha béžový, zvlňněný, lupeny masově hnědé, roste často v trsech u paty živých stromů (topol, buk).

Zajímavosti: Třeň této křehutky může být i více než 15 cm dlouhý, podle toho, z jak velkého trsu vyrůstá.

Křemenáč březový *Leccinum versipelle*

Krásná, velká, nápadná hřibovitá houba, která je díky oranžovému klobouku a bílému, černě šupinkatému třeni, pod břízami nepřehlédnutelná. Nečerviví.

Další jména: Janek, bolševik, bosák, cihlář, červeňák, červený janek, horník, chlapeček, muzikant, němeček, polák, turek, výpravčí, šlajfír, červenohlavák, kameňáček, dragoun, hanák.

Doba výskytu: Květen až říjen.

Místo výskytu: Listnaté a smíšené lesy, remízky, lesní cesty a úvozy, stromořadí, vlhčí místa, vždy pod břízami.

Typické znaky

Klobouk: 5–20 cm široký, v mládí polokulovitý s blanitým lemem, masitý, později široce poduškovitý, matný, plstnatě šupinkatý, žlutooranžový až cihlově oranžový.

Rourky: v mládí šedobělavé, později šedohnědavé, póry jsou drobné, v mládí tmavě šedé, pak blednoucí, otláčením tmavnoucí.

Třeň: 8–20 cm dlouhý, až 6 cm široký, v mládí kyjovitý až břichatý, pevný, bělavý, pokrytý hustými černošedými šupinkami, později až válcovitý, na bázi modrozeleně skvrnitý.

Dužnina: v mládí pevná, bělavá, na řezu se zbarvuje do růžova až šedočerna, později v klobouku měkne, ve třeni je vláknitá, ve stáří dřevnatá, vůně i chuť příjemně houbová.

Využití: Výborná jedlá houba použitelná díky své tužší konzistenci na přípravu omáček či řízků, vařením a sušením velmi rychle černá.

Možná záměna: Křemenáč osikový (jedlý) – má výrazněji červený klobouk, šupinky na třeni v mládí bělavé, později okrové až hnědočerné, roste výhradně pod osikami.

Zajímavosti: Křemenáč březový patří mezi velmi ceněné a vyhledávané tržní houby, které lze volně a bez obav ze záměny prodávat na trzích. Všechny křemenáče jsou jedlé a svou chutí si podobné.

